

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Obrana proti hodnocení zkoušky na vysoké škole

Již z § 62 odst. 2 písm. d) zák. č. [111/1998](#) Sb., o vysokých školách, v účinném znění (dále „zákon“) vyplývá, že „student má právo konat zkoušky za podmínek stanovených studijním programem nebo studijním a zkušebním řádem.“ Každý student vysoké školy tak nesporně má veřejné subjektivní právo na „řádny proces“ při zkoušení, a tomuto právu přísluší soudní ochrana dle čl. 36 odst. 2 Listina základních práv a svobod ve správním soudnictví.[1] [2] [3]

Obecná východiska

Studijní a zkušební řád přitom obsahuje i kritéria pro hodnocení zkoušek a prací, viz např. čl. 23 Studijního a zkušebního řádu Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 20. 12. 2016 (dále jen „SZŘ UPOL“), který obsahuje definici klasifikačních stupňů („známek“) A až F, kdy např. nejnižší hodnocení, podle kterého student ještě vyhověl (E), je definováno (vůči studentům velmi vstřícně) takto: *„absolvování s výhradami; výkon splňuje minimální požadavky; **Stupněm „E“ bude student klasifikován, jestliže: nemá dostatek znalostí a pochopení základních teoretických poznatků; dokáže se orientovat pouze v omezených oblastech, není schopen logické a přesné argumentace. Práce studenta bude klasifikována stupněm „E“, jestliže: je na první pohled nepřesná a nevhodná; pozbývá logickou návaznost myšlenek; nevhodně interpretuje odborné zdroje; vykazuje nepochopení tématu; obsahuje zásadní nedostatky ve struktuře; nesplňuje požadovaný standard; formální stránka je velmi slabá, nevhodná a nepřesná.***“

Pokud by měl tedy student za to, že hodnocení jeho zkoušky neodpovídá studijnímu a zkušebnímu řádu (nebo že po něm např. byly požadovány znalosti, které s příslušným předmětem podle studijního programu nesouvisí), může podle čl. 23 odst. 5 SZŘ UPOL požádat o přezkoumání svého případu do 7 dnů od zveřejnění výsledku zkoušky; **to však pouze v případě, že byla zkouška provedena písemnou formou.** Vedoucí pracoviště garantujícího předmět, popř. děkan fakulty, pak rozhodne o žádosti studenta do 15 dnů a o výsledku studenta prokazatelným způsobem uvědomí.

Obdobně může student Masarykovy univerzity v Brně žádat o „revizi hodnocení“ jakéhokoliv ukončení předmětu (tj. např. i zápočtu) nebo státní zkoušky dle čl. 41 studijního a zkušebního řádu této vysoké školy.

Tím však možnosti obrany studenta proti hodnocení jeho zkoušky nejsou ani zdaleka vyčerpány. Pokud totiž dojde v důsledku (podle názoru studenta) nesprávného hodnocení jeho zkoušky až k vydání rozhodnutí o ukončení studia dle § 68 odst. 1 písm. g) zákona[4] ve spojení s § 56 odst. 1 písm. b) zákona[5] a příslušnými ustanoveními studijního a zkušebního řádu (např. čl. 28 odst. 1 SZŘ UPOL[6]), může se student proti tomuto rozhodnutí odvolat do 30 dnů od jeho oznámení (§ 68 odst. 4 zákona). Bude se jednat nejčastěji o případy nesplnění opakovaně zapsaného předmětu nebo o nesplnění opakovaně vykonávané státní závěrečné zkoušky.

O odvolání studenta proti rozhodnutí o ukončení studia pak rozhoduje rektor (§ 68 odst. 5 zákona) a na jeho podkladě *„přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy a vnitřními předpisy vysoké školy a fakulty,“*[7] což zahrnuje i

věcný přezkum položených otázek a uvedených odpovědí v rámci zkoušky, jejíž nesplnění bylo příčinou ukončení studia.[8] Pokud rektor rozhodne ve prospěch studenta, musí příslušné orgány vysoké školy bez návrhu přijmout opatření k obnovení práv studenta a odstranění nebo alespoň zmírnění následků vadného rozhodnutí (§ 68 odst. 7 zákona).

Co je však podstatné, pokud rektor odvolání studenta proti rozhodnutí o ukončení studia nevyhoví, může student podat proti jeho rozhodnutí žalobu podle § 65 odst. 1 s. ř. s.: „*Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.*“

Soudní přezkum hodnocení zkoušky

Dosud uvedené skutečnosti nejsou sporné. Pochybnosti však vzbuzuje otázka, zda se může správní soud na základě žaloby studenta proti rozhodnutí o ukončení studia v souvislosti s nesplněním opakovaného předmětu nebo opakované státní závěrečné zkoušky zabývat nejen dodržením „řádneho procesu“ při zkoušce, ale zda se může zabývat i věcnou správností jeho odpovědí, případně též věcnou správností položených otázek.

Nejvyšší správní soud nejprve v rozsudku ze dne 17. 12. 2009, č. j. 9 As 1/2009 – 141 dovedil, že „*zákon o vysokých školách nestanoví, že student má právo na úspěšné vykonání zkoušky a z toho plynoucí právo žádat o změnu klasifikace udělené při státní zkoušce. Zjednodušeně řečeno **student při konání státní zkoušky nemá právo na ‚výsledek‘, ale na ‚řádný proces‘ s ní související, který je primárně určován podmínkami danými studijním programem, resp. studijním a zkušebním řádem [§ 62 odst. 1 písm. d) zákona o vysokých školách]. ‚Řádný proces‘ garantuje rovnou ochranu práv a rovné zacházení se všemi studenty za obecným způsobem stanovených podmínek. **Hodnocení vědomostí uplatněných studentem u zkoušky náleží pouze zkušební komisi, před níž ji student koná, jak ostatně stěžovateli ve svém rozhodnutí z 5. 12. 2006 sdělil děkan Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.*****“

Tento pro studenty nepříznivý názor však byl překonán, a to v rozsudku NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 7 As 165/2012 – 22, jehož předmětem byl přezkum výsledku části maturitní zkoušky: „*Skutečnost, že určitá otázka závisí na odborném posouzení, nemůže znamenat, že ji to vylučuje ze soudní kontroly. **Pokud by tomu tak bylo, soudní kontrola by v řadě oblastí zcela ztratila smysl, neboť rozhodování veřejné správy se velmi často týká otázek specializovaných, vysoce odborných, a tedy vymykajících se znalostem soudců.** K tomu, aby soud dokázal posoudit i takové otázky, má k dispozici příslušné procesní nástroje, které může v rámci dokazování použít, a to odborné vyjádření nebo znalecký posudek (§ 127 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).*“

Ke stejnému závěru dospěl NSS též v **usnesení rozšířeného senátu** ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012 – 47: „*Soud je v řízení o žalobě proti rozhodnutí o žádosti o přezkoumání výsledku části maturitní zkoušky konané formou didaktického testu podle § 82 odst. 3 zákona č. [561/2004](#) Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, povinen přezkoumat toto rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, **a to i z hlediska věcné správnosti hodnocení testových otázek a úloh.***“ Aplikovatelnost tohoto názoru v oblasti vysokého školství pak konstatoval např. Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 24. 2. 2016, č. j. 31A 53/2014 – 95 (str. 4, odst. 2).

Je zde pak sice rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 4. 2015, č. j. 15A 178/2013 – 96, podle kterého „*uvedené závěry (výše cit. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 6 As 68/2012 –*

47, pozn. autora) nelze na projednávanou věc aplikovat vzhledem k zásadním skutkovým rozdílům mezi oběma případy. Věc řešená rozšířeným senátem se týká písemné části maturitní zkoušky, zatímco v projednávané věci žalobkyně zpochybňuje hodnocení ze strany zkoušejících u státní závěrečné zkoušky, která byla v rámci bakalářského studia žalobkyně koncipována jako zkouška ústní. V případě žalobkyně tedy bylo rozhodující, jak ústně odpověděla na jednotlivé vylosované otázky a další dotazy položené členy zkušební komise, a proto v daném případě na rozdíl od písemného didaktického testu u státních maturit neexistuje žádný relevantní podklad, na základě kterého by bylo možné hodnocení žalobkyně u státní závěrečné zkoušky přezkoumat. Za dané situace soud setrval na výše citovaném závěru, že klasifikace státní zkoušky nepodléhá soudnímu přezkumu.“

Takové úvahy však (vedle jejich omezené aplikovatelnosti pouze na ústní zkoušky) nelze podle autora článku považovat za legitimní, neboť skutečnost, že je zkouška prováděna ústně, z faktického hlediska neznamená, že ji nelze přezkoumat. Průběh zkoušky lze i tak zjistit např. svědeckou výpovědí přítomných osob, ačkoliv nejlepší by samozřejmě bylo, pokud by byl ze zkoušky pořizován alespoň zvukový záznam, což lze s ohledem na požadavek transparentnosti a přezkoumatelnosti doporučit oběma stranám, tj. jak studentům, tak zkoušejícím.

Pořízení zvukového záznamu zkoušky

V ideálním případě je pořizování zvukového záznamu ze zkoušky zakotveno ve vnitřních předpisech vysoké školy jako povinnost zkoušejícího nebo právo studenta, případně je záznam pořízen se souhlasem všech zúčastněných osob. V takovém případě nevyvolává jeho užití jako důkazu žádné vážné pochybnosti. Bylo by ale možné použít jako důkaz i záznam zkoušky pořízený bez vědomí zkoušejícího?

Otázkou přípustnosti záznamů hovorů fyzických osob se Ústavní soud zabýval již několikrát, ačkoliv ve většině případů tomu bylo zejména v trestním řízení, a dovodil, že přípustnost takového důkazu je vždy nezbytné posuzovat též s ohledem na respektování práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí dle čl. 7 a čl. 10 odst. 2 Listiny.

Provedení důkazu záznamem telefonického hovoru proti výslovnému nesouhlasu jednoho z účastníků hovoru pak Ústavní soud shledal rozporným s čl. 36 odst. 1 Listiny (náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 191/05).

Naopak Ústavní soud připustil důkaz záznamem soukromého rozhovoru bez vědomí všech jeho účastníků v případě jeho využití slabší stranou (zaměstnancem) v pracovněprávním vztahu [náleží ze dne 9. 12. 2014 sp. zn. II. ÚS 1774/14]. V tomto nálezu Ústavní soud uvedl, že „základním kritériem, jež má vést k rozhodnutí o použitelnosti či nepoužitelnosti záznamu rozhovoru pořízeného soukromou osobou bez vědomí nahrávané osoby jako důkazu v příslušném řízení, je poměrování chráněných práv a zájmů, které se v této soukromé sféře střetávají, a kde se stát stává arbitrem (zpravidla prostřednictvím soudu) rozhodujícím o tom, který z těchto zájmů bude v daném konkrétním střetu převažujícím. Hodnocení použitelnosti či nepoužitelnosti takto opatřených (a státu předložených, předaných) informací se bude provádět podle norem procesních, které však jen vymezují pravidla pro to, jak zjistit náležitým způsobem skutkový stav a nalézt "materiální" právo, tedy rozhodnout o vlastním předmětu sporu. Kromě okolností, za nichž byla taková nahrávka pořízena, bude rozhodující i význam právem chráněného či uznávaného zájmu, který je předmětem vlastního řízení, a možnosti, které měl účastník, uplatňující informace z nahrávky, k dispozici k tomu, aby získal takové informace jiným způsobem, než za cenu porušení soukromí druhé osoby.“

K problematice využití audionahrávek jako důkazního prostředku zaujal stanovisko i Nejvyšší soud

např. v rozsudku ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004, podle něhož hovory fyzických osob, ke kterým dochází při výkonu povolání, při obchodní či veřejné činnosti, zpravidla nemají charakter projevů osobní povahy; důkaz zvukovým záznamem takového hovoru proto není v občanském soudním řízení nepřijatelný. Nejvyšší soud tyto úvahy dále rozvinul v rozsudku 23. 6. 2010 sp. zn. 22 Cdo 3717/2008, v němž uvedl, že „[p]rovedení důkazu zvukovým záznamem může být přípustné. Přípustnost takto navrženého důkazu je nutno posuzovat vždy s ohledem na individuální okolnosti daného případu. Ustanovení § 11 a § 12 obč. zák. poskytují ochranu jen těm projevům fyzických osob, jež mají osobní povahu. Osobní povahu proto zpravidla nemají projevy, ke kterým dochází při výkonu povolání, při obchodní či veřejné činnosti.“ Z výše uvedeného se podává, že soudy v případech použitelnosti důkazních prostředků v podobě zvukových záznamů poměřovaly kolizi různých ústavně zaručených práv.[9]

Za nejpriléhavější považuje autor článku náleží Ústavního soudu dne 9. 12. 2014 sp. zn. II. ÚS 1774/14, neboť i student je vůči zkoušejícímu (resp. vysoké škole) slabší stranou, jiný srovnatelný důkaz, než zvukový záznam pořízený bez vědomí zkoušejícího, často ani nebude připadat v úvahu, a nadto zkoušející při zkoušce jedná v rámci svého povolání, tedy jeho hovor zpravidla nebude mít charakter projevu osobní povahy. V úvahu přicházejí i zákonné licence dle § 88 odst. 1 a 2 o. z., jakož i úvaha, že zkouška je úředním jednáním sui generis, a tedy pokud žádná norma pořizování zvukového záznamu ze zkoušky nezakazuje, je takové jednání dovoleno.[10]

To však neznamená, že by student mohl záznam zkoušky libovolně používat (např. zveřejňovat na internetu). Z výše uvedeného lze dovést pouze to, že zvukový záznam zkoušky pořízený bez vědomí zkoušejícího by soudy jako důkaz pravděpodobně připustily. Na druhou stranu, utajené nahrávání jiné osoby může být důvodně považováno minimálně za nepoctivé a nečestné, a mělo by tedy k němu být přístupováno pouze tehdy, je-li to zcela nezbytné k ochraně důležitějšího zájmu, než je soukromí dotčených osob.

Závěrem lze uvést, že účelem tohoto článku není „spustit lavinu“ žalob studentů nespokojených s hodnocením jejich zkoušek. Jeho účelem je pouze poukázat na vývoj judikatury v dané problematice a nastínit možné závěry z něj plynoucí. Podání žaloby by však mělo být vždy prostředkem ultima ratio.

Mgr. Tomáš Brandejský,
advokátní koncipient

E-mail: tomas.brandejsky@gmail.com

[1] „Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“

[2] Rozsudek NSS č. j. 9 As 1/2009 - 141

[3] Dostupné na [www](http://www.zde), k dispozici >>> [zde](#).

[4] „Vysoká škola rozhoduje o právech a povinnostech studenta ve věci nesplnění požadavků podle § 56 odst. 1 písm. b).“

[5] „Studium se dále ukončuje, nesplní-li student požadavky vyplývající ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu.“

[6] „Děkan rozhodne o ukončení studia z důvodu nesplnění požadavků vyplývajících ze studijního programu podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona, jestliže student: a) nesplnil povinnosti spočívající v získání stanoveného počtu kreditů za akademický rok, popř. blok či etapu studia, b) nesplnil studijní

povinnosti vyplývající z opakovaně zapsaného předmětu, c) se nezapsal do studia po přerušení studia, d) nesložil státní závěrečnou zkoušku za podmínek stanovených v článku 25 nebo neobhájil závěrečnou práci (článek 26 odst. 7), e) neukončil studium během maximální doby studia (článek 16 odst. 4).“

[7] Podle § 68 odst. 6 zákona.

[8] Rozsudek NSS ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 As 79/2011 – 120: „Při přezkoumání rozhodnutí podle § 50 odst. 7 zákona č. [111/1998](#) Sb., o vysokých školách, musí být v případech, kdy je to namítáno nebo kdy pochybnost o tom v řízení jinak vyjde najevo, provedeno i věcné posouzení, zda uchazeč správně odpověděl na otázky či zkušební úlohy při přijímací zkoušce, včetně případného posouzení, zda zadané otázky či úlohy byly podle současného stavu vědeckého poznání formulovány správně a zda byly logicky a jazykově formulovány dostatečně jednoznačně. (...) Zjistí-li rektor, že otázka či úkol nebyly formulovány z vědeckých hledisek správně či nebyly dostatečně jednoznačné, nemůže jít toto pochybení k tíži uchazeče. (...) Pouze je-li součástí přijímacího řízení zkoumání vlastností a schopností exaktně neměřitelných či závislých na vkusu nebo jiných subjektivních úsudcích (např. uměleckého talentu), přezkumná činnost rektora se omezí na kontrolu nestrannosti, objektivity a odbornosti správních úvah osoby či osob posuzujících uchazeče a toho, zda nevybočily z mezí správního uvážení či je nezneužily.“

[9] Nález Ústavního soudu ze dne 27. 2. 2018, sp. zn. II. ÚS 2299/17

[10] Rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2010, č. j. 5 As 37/2009 – 94: „Účastník řízení má právo realizovat svá procesní práva a oprávněné zájmy a správní orgán je povinen umožnit účastníkům řízení uplatňovat v rámci výkonu veřejné správy jejich práva a oprávněné zájmy, které jim garantuje zákon. Pořizování zvukových záznamů ústního jednání není správním řádem nijak upraveno ani ve vztahu ke správnímu orgánu, ani ve vztahu k účastníkům řízení či jiným zúčastněným osobám. To však neznamená, že neexistuje-li pozitivní právní úprava, je takové jednání účastníka řízení bez dalšího nepřípustné, respektive zakázáno.“

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právní povaha sítě elektronických komunikací – režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)